

1560.

Na osnovu člana 118 stav 3 i člana 175 stav 3 Zakona o osiguranju ("Službeni list Republike Crne Gore" br. 78/06,19/07, "Službeni list Crne Gore" br. 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 6/13, 55/16, 146/21) i člana 16 stav 1 tačka 11 Statuta Agencije za nadzor osiguranja ("Službeni list Crne Gore" br. 30/13), Savjet Agencije za nadzor osiguranja na 367. sjednici od 12.10. 2022. godine donio je

PRAVILNIK

O BLIŽEM NAČINU VRŠENJA NADZORA NAD POSLOVANJEM DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE

("Službeni list Crne Gore", br. 115/22 od 14.10.2022)

Predmet pravilnika

Član 1

Ovim pravilnikom se bliže uređuje način vršenja nadzora Agencije za nadzor osiguranja (u daljem tekstu: Agencija) nad poslovanjem društava za osiguranje u skladu sa Zakonom o osiguranju ("Službeni list Republike Crne Gore" br. 78/06, 19/07, "Službeni list Crne Gore" br. 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 6/13, 55/16, 146/21, u daljem tekstu "Zakon") i kriterijumi za nalažanje posebne naknade uz izrečene mjere nadzora.

Nadzor nad poslovanjem društva za osiguranje

Član 2

Agencija vrši kontinuirani nadzor nad poslovanjem društva za osiguranje, prvenstveno radi provjere da li ta društva imaju adekvatno uspostavljen sistem upravljanja i da li poštuju pravila o upravljanju rizicima i druge zahtjeve u skladu sa Zakonom, kao i radi provjere usklađenosti poslovanja sa drugim propisima kojima se uređuje poslovanje društava za osiguranje.

Cilj nadzora koji Agencija vrši je zaštita interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja, obezbjeđenje stabilnosti i razvoj djelatnosti osiguranja zasnovan na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja.

U postupku vršenja nadzora Agencija može saradivati i sa predstavnicima drugih regulatornih i nadzornih institucija i organa, u skladu sa zakonom.

Vrste nadzora

Član 3

Nadzor nad poslovanjem društva za osiguranje može biti:

- 1) Neposredni nadzor, koji se vrši neposrednom kontrolom, na osnovu neposrednog uvida u poslovanje društva za osiguranje u poslovnim prostorijama tog društva;
- 2) Posredni nadzor, koji se vrši prikupljanjem, praćenjem i analizom finansijskih i drugih izvještaja, poslovne dokumentacije i ostalih podataka i evidencija (u daljem tekstu: kontinuirani posredni nadzor) i ciljnom posrednom kontrolom.

Ako u postupku nadzora iz stava 1 ovog člana utvrdi nezakonitosti ili nepravilnosti u poslovanju Agencija izriče mjere nadzora propisane zakonom i podnosi prijave nadležnim organima u slučaju osnovane sumnje da utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju sadrže obilježje krivičnog djela ili prekršaja.

Nezakonitostima u poslovanju društva za osiguranje smatraju se stanja, odnosno postupci koji nijesu u skladu sa Zakonom.

Nepravilnostima u poslovanju društva za osiguranje smatraju se stanja, odnosno postupci koji nijesu u skladu sa poslovnim politikama i internim aktima društva za osiguranje, pravilima struke osiguranja, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom, odnosno nedosljedna primjena politika i akata.

Broj i opseg planiranih kontrola i društva za osiguranje koja će biti predmet planirane neposredne ili ciljne posredne kontrole Agencija utvrđuje posebnim aktom za svaku poslovnu godinu (u daljem tekstu: Plan kontrole).

Lica ovlašćena za nadzor

Član 4

Nadzor nad poslovanjem društva za osiguranje vrši zaposleni u Agenciji kojeg Agencija pisano ovlasti za obavljanje tih poslova (u daljem tekstu: ovlašćeno lice).

Za obavljanje pojedinih zadataka u postupku nadzora nad poslovanjem društva za osiguranje mogu biti angažovana i eksterna stručna lica koja nijesu zaposlena u Agenciji.

Agencija je prilikom angažovanja lica iz prethodnog stava ovog člana dužna da posebnim aktom obezbijedi obavljanje povjerenih poslova savjesno, u skladu sa standardima struke, kvalitetno i u zadatim rokovima i da obezbijedi da to lice ne podliježe konfliktu interesa i da u kontinuitetu čuva dobijene informacije i podatke kao poslovnu tajnu. U vezi sa navedenim, angažovano lice potpisuje posebnu izjavu, kojom se obavezuje na trajno čuvanje poslovne tajne.

Neposredna kontrola

Član 5

Neposrednu kontrolu poslovanja društva za osiguranje Agencija vrši u prostorijama društva za osiguranje, uvidom u poslovne knjige društva za osiguranje i akte društva za osiguranje, dokumentaciju i podatke koji se odnose na poslovanje i informacioni sistem društva za osiguranje kao i na osnovu komunikacije sa zaposlenima, organima upravljanja i drugim licima čije je angažovanje u društvu za osiguranje značajno za tu kontrolu.

Kada je to potrebno u svrhe neposredne kontrole iz stava 1 ovog člana, Agencija može da ostvari uvid u poslovne knjige pravnih lica koja su povezana sa društvom za osiguranje, kao i uvid u poslovne knjige svih učesnika u poslu koji je predmet nadzora.

Ako je za nadzor nad određenim pravnim licem iz stava 2 ovog člana nadležan drugi nadzorni organ, Agencija će izvršiti nadzor nad poslovanjem tog lica u saradnji sa nadležnim nadzornim organom.

Agencija se pri određivanju učestalosti i intenziteta obavljanja neposredne kontrole naročito rukovodi veličinom i značajem društva za osiguranje, opsegom i složenošću poslova osiguranja koje to društvo obavlja i pokazateljima poslovanja tog društva.

Postupak neposredne kontrole nad poslovanjem društva za osiguranje pokreće se po službenoj dužnosti, u skladu sa Planom kontrola (planirane neposredne kontrole) i u drugim slučajevima (vanredne neposredne kontrole).

Pri donošenju odluke o sprovođenju vanredne neposredne kontrole, Agencija uzima u obzir i zahtjeve odnosno inicijative drugih lica.

Opseg kontrole definiše se prije početka kontrole. U zavisnosti od okolnosti i stanja nađenog u kontroli, opseg kontrole se može proširiti u toku trajanja postupka kontrole, a prije dostavljanja zapisnika društvu za osiguranje.

Postupak neposredne kontrole poslovanja društva za osiguranje pokreće se obavještenjem Agencije društvu za osiguranje.

Obavještenje iz stava 8 ovog člana naročito sadrži: naziv subjekta kontrole kod kojeg se vrši neposredna kontrola, imena i prezimena ovlašćenih lica koja će sprovesti neposrednu kontrolu, predmet neposredne kontrole, period poslovanja društva za osiguranje na koji se neposredna kontrola odnosi, poslovnu dokumentaciju, podatke i informacije potrebne za vršenje kontrole i datum početka sprovođenja kontrole u prostorijama društva za osiguranje.

Obavještenje iz stava 8 ovog člana se uručuje društvu za osiguranje u pravilu u roku od 15 dana prije datuma početka sprovođenja kontrole u prostorijama društva za osiguranje.

Izuzetno od stava 10 ovog člana, kada predmet i okolnosti bitne za kontrolu to zahtijevaju, obavještenje iz stava 8 ovog člana može biti uručeno i u kraćem roku a najkasnije na dan početka sprovođenja kontrole u prostorijama društva za osiguranje.

Obavještenje iz stava 8 ovog člana dostavlja se društvu za osiguranje neposrednim putem, a izuzetno, u uslovima vanrednih okolnosti ili ako je neposredno dostavljanje neefikasno s aspekta vremena i troškova, preporučenom poštom ili dostavljanjem skeniranog dokumenta putem elektronske pošte.

Agencija neposrednu kontrolu obavlja tokom radnog vremena društva za osiguranje.

U sprovođenju neposredne kontrole, društvo za osiguranje dužno je da:

- ovlašćenom licu omogući obavljanje neposredne kontrole u poslovnim prostorijama sjedišta društva za osiguranje i u drugim prostorijama u kojima društva za osiguranje, odnosno drugo lice po njegovom ovlašćenju, obavlja djelatnost i poslove nad kojima Agencija vrši nadzor;
- obezbijedi prikladnu prostoriju za boravak ovlašćenog lica u kojoj je moguće neometano obavljati neposrednu kontrolu;
- odredi lice koje će biti zaduženo za komunikaciju sa vođom kontrole u cilju koordinacije aktivnosti od značaja za sprovođenje neposredne kontrole;

- obezbijedi raspoloživost odgovornih lica koja će za potrebe nadzora saradivati sa ovlašćenim licem, dati izvje i izjašnjenja i pružiti sve informacije bitne za obavljanje nadzora i ispunjavanje ciljeva kontrole;
- ovlašćenom licu omogući kontrolu poslovne i druge dokumentacije, ažurnosti i ispravnosti poslovnih i drugih knjiga i drugih evidencija, ispravnosti i tačnosti sastavljanja finansijskih izvještaja i godišnjih izvještaja o poslovanju društva za osiguranje, kao i izvještaja i obavještenja koji su dostavljeni Agenciji;
- ovlašćenom licu stavi na uvid računovodstvenu i drugu dokumentaciju, poslovne knjige ili pojedine djelove poslovnih knjiga i drugih evidencija;
- obezbijedi izvod podataka na mediju koji odredi ovlašćeno lice, kao i da omogući potpuni uvid u sistem elektronske obrade računovodstvenih podataka;
- ovlašćenom licu obezbijedi uslove za pregled informacionog sistema kako bi se moglo provjeriti da li su podaci korišćenjem informacione tehnologije obrađeni na primjeren način i dostavi dokumentaciju iz koje je moguće utvrditi potpuni opis rada informacionog sistema i komponente informacionog sistema i
- obezbijedi sve druge uslove potrebne za vršenje nadzora.

Ovlašćeno lice ima pravo da privremeno oduzme dokumentaciju koja može poslužiti kao dokaz u krivičnom ili prekršajnom postupku, uz izdavanje potvrde o privremenom oduzimanju dokumentacije, koju potpisuju ovlašćeno lice i ovlašćeni predstavnik društva za osiguranje od kojeg je ta dokumentacija privremeno oduzeta, ali samo do pokretanja tih postupaka, kada se predaju organu nadležnom za vođenje postupka.

Smatra se da društvo za osiguranje nije Agenciji omogućilo da izvrši neposrednu kontrolu, naročito u sljedećim situacijama:

- kada u određenom roku ne stavi na raspolaganje sve tražene podatke i dokaze, a naročito podatke i dokaze kojima je dužno da raspolaže prema zakonu, propisima, odnosno načelima poslovanja u skladu sa Zakonom;
- kada namjerno ili grubom nepažnjom stavi na raspolaganje netačne, odnosno nepotpune podatke;
- kada ovlašćenom licu ne obezbijedi uslove neophodne za vršenje neposredne kontrole poslovanja društva za osiguranje, odnosno ne obezbijedi da ih zaposleni kod društva za osiguranje ne ometaju pri vršenju kontrole.

U slučaju iz stava 16 ovog člana ovlašćeno lice sačinjava zapisnik o tome.

Kontinuirani posredni nadzor

Član 6

Kontinuirani posredni nadzor nad poslovanjem društva za osiguranje se vrši obradom, praćenjem i analizom finansijskih i drugih izvještaja, poslovne dokumentacije i ostalih podataka i evidencija, koje društvo za osiguranje dostavlja u skladu sa zakonom odnosno drugim propisima ili na zahtjev Agencije, a u cilju procjene njegovog finansijskog položaja, rizičnog profila, te kvaliteta upravljanja.

U postupku kontinuiranog posrednog nadzora Agencija analizira i kretanja na tržištu osiguranja i tržišno ponašanje društva za osiguranje.

Izuzetno od člana 4 stav 1 ovog pravilnika, za vršenje kontinuiranog posrednog nadzora zaposlenima u Agenciji nije potrebno pisano ovlašćenje.

Ciljna posredna kontrola

Član 7

Agencija može da sprovede ciljnu posrednu kontrolu poslovanja društva za osiguranje naročito kada:

- sadržaj izvještaja, evidencija ili druge poslovne dokumentacije koju društvo za osiguranje dostavlja na osnovu zakona odnosno drugih propisa ili na zahtjev Agencije, ukazuje na mogućnost da postoje nepravilnosti odnosno nezakovitosti u poslovanju društva za osiguranje,
- sistemski rizici, tržišna kretanja, postupanje društva ukazuju na potrebu sprovođenja ciljne posredne kontrole,
- na zahtjev odnosno inicijativu drugih lica, odnosno kada Agencija iz drugih izvora raspolaže informacijama u vezi sa društvom za osiguranje koje ukazuju na potrebu sprovođenja ciljne posredne kontrole.

O pokretanju ciljne posredne kontrole Agencija pisanim putem obavještava društvo za osiguranje.

Obavještenje iz stava 2 ovog člana naročito sadrži: naziv društva za osiguranje kod kojeg se vrši ciljna posredna kontrola, imena i prezimena ovlašćenih lica koja će sprovesti ciljnu posrednu kontrolu, predmet ciljne posredne kontrole, period poslovanja društva za osiguranje na koji se ciljna posredna kontrola odnosi i poslovnu dokumentaciju, podatke i informacije potrebne za vršenje ciljne posredne kontrole.

Obavještenje iz stava 2 ovog člana se dostavlja društvu za osiguranje neposrednim putem, a izuzetno, u

uslovima vanrednih okolnosti ili ako je neposredno dostavljanje neefikasno s aspekta vremena i troškova, preporučenom poštom ili dostavljanjem skeniranog dokumenta putem elektronske pošte.

Zapisnik o kontroli

Član 8

Nakon sprovedene neposredne ili ciljne posredne kontrole poslovanja društva za osiguranje, ovlašćeno lice je dužno da o izvršenoj kontroli sačini zapisnik o kontroli (u daljem tekstu: Zapisnik) koji se dostavlja društvu za osiguranje.

Izuzetno, u uslovima vanrednih okolnosti ili ako je neposredno dostavljanje neefikasno s aspekta vremena i troškova, dostavljanje se može izvršiti i preporučenom poštom ili dostavljanjem skeniranog dokumenta putem elektronske pošte.

Smatra se da su Zapisnik, mjere nadzora i zaključak koji su u vezi sa neposrednom/posrednom kontrolom dostavljeni društvu za osiguranje, dostavljeni i odboru direktora tog društva za osiguranje.

Društvo za osiguranje može u roku propisanom Zakonom podnijeti Agenciji pisani prigovor na Zapisnik uz dokaznu dokumentaciju.

Agencija neće razmatrati prigovor društva za osiguranje na Zapisnik u dijelu koji se odnosi na promjene u kontrolisanoj oblasti nastale nakon perioda za koji je izvršen nadzor, ali ih može uzeti u obzir pri izricanju mjera nadzora propisanih Zakonom.

Obavještenje o otklanjanju nezakonitosti ili nepravilnosti utvrđenih Zapisnikom

Član 9

Agencija može, u cilju provjere da li je društvo za osiguranje otklonilo nezakonitosti i/ili nepravilnosti u poslovanju, izvršiti neposredan uvid u poslovanje tog društva u obimu koji je potreban da bi se utvrdilo da li su utvrđene nezakonitosti i/ili nepravilnosti u poslovanju otklonjene na odgovarajući način i u odgovarajućoj mjeri.

Kada se provjerom navoda iz prigovora na Zapisnik i odgovarajuće dokumentacije ili neposrednim uvidom iz stava 1 ovog člana utvrdi da je društvo za osiguranje otklonilo konstatovane nepravilnosti ili nezakonitosti, Agencija će to pisano konstatovati zaključkom.

Zaključak iz stava 2 ovog člana dostavlja se društvu za osiguranje, po pravilu, neposrednim putem, bez odlaganja.

Izuzetno, u uslovima vanrednih okolnosti ili ako je neposredno dostavljanje neefikasno s aspekta vremena i troškova, dostavljanje se može izvršiti i preporučenom poštom ili skenirano e-mailom.

Izricanje mjera nadzora

Član 10

Ako društvo za osiguranje, u propisanom roku osnovano ne ospori nalaze iz Zapisnika, kojima je utvrđena nezakonitost i/ili nepravilnost u njegovom poslovanju ili ne dostavi prigovor na taj Zapisnik, Agencija će prema tom društvu za osiguranje preduzeti mjere propisane Zakonom.

Pri sačinjavanju mjere nadzora Agencija treba da vodi računa da ove mjere budu cjelishodne i prikladne za postizanje regulatornih ciljeva i cilja predmetne kontrole, a uzimajući u obzir prirodu, ozbiljnost i učestalost utvrđenih nezakonitosti i/ili nepravilnosti u poslovanju društva za osiguranje.

Mjera nadzora se, nakon usvajanja od strane Savjeta Agencije, dostavlja društvu za osiguranje, po pravilu, neposrednim putem, bez odlaganja.

Izuzetno, u uslovima vanrednih okolnosti ili ako je neposredno dostavljanje neefikasno s aspekta vremena i troškova, dostavljanje se može izvršiti i preporučenom poštom ili dostavljanjem skeniranog dokumenta putem elektronske pošte.

Posebne naknade

Član 11

Društvu za osiguranje kojem je izrečena mjera nadzora iz člana 129 stav 1 tačka 2 Zakona može biti naloženo plaćanje posebne naknade, uzimajući u obzir naročito sljedeće kriterijume:

1. težinu utvrđenih nepravilnosti odnosno nezakonitosti u poslovanju, pri čemu se naročito procjenjuje:

- uticaj nepravilnosti odnosno nezakonitosti u poslovanju društva za osiguranje na finansijsku stabilnost, rizični profil, kvalitet upravljanja, kao i na prava osiguranika odnosno korisnika ugovora o osiguranju;
 - obim, broj i ponavljanje utvrđenih nezakonitosti odnosno nepravilnosti u poslovanju;
2. efikasnost u otklanjanju ranije utvrđenih nezakonitosti odnosno nepravilnosti u poslovanju odnosno u sprovođenju izrečenih mjera nadzora Agencije;
 3. značaj društva za osiguranje na na tržištu osiguranja, a koji se procjenjuje prema veličini aktive, tržišnom učešću tog društva u vrsti osiguranja, vrsti dozvole za rad, razgranatosti poslovne mreže društva i imovinskih, upravljačkih i drugih poslovnih veza društva sa drugim društvima za osiguranje i drugim licima u finansijskom sektoru.

Okončanje postupka kontrole

Član 12

Postupak kontrole se smatra okončanim kada:

1. Zapisnikom nijesu utvrđene nezakonitosti i/ili nepravilnosti u poslovanju društva za osiguranje;
2. se provjerom navoda iz prigovora na Zapisnik i odgovarajuće dokumentacije utvrdi da je društvo za osiguranje otklonilo sve konstatovane nepravilnosti ili nezakonitosti, o čemu Agencija donosi zaključak;
3. Agencija na osnovu izvještaja o sprovođenju naloženih mjera nadzora ili izvršenog ponovnog neposrednog uvida u poslovanje društva za osiguranje utvrdi da je društvo za osiguranje otklonilo nezakonitosti i nepravilnosti utvrđene u njegovom poslovanju, o čemu Agencija donosi zaključak.

Stupanje na snagu

Član 13

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-594/4-22

Datum: 12.10. 2022. godine

Predsjednik Savjeta,

Uroš Andrijašević, s.r.